

Graduat Superior en Disseny
Curs acadèmic 2009-10

Programa

Assignatura
13109G TIPOGRAFIA II

12 crèdits	2on curs	Obligatòria d'itinerari	Anual
------------	----------	-------------------------	-------

Llengua o llengües de docència: català / castellà

Professorat: Salvador Huertas
Iñigo Jerez
Sabina Monza
Josep M. Pujol

1.Descriptor

Coneixement teòric, històric i pràctic de la tipografia com a recurs d'expressió, composició i significació en relació als mitjans i suports a les característiques del missatge.

2. Continguts i objectius

Dissenyar peces gràfiques de comunicació amb predomini de la tipografia.

Reconèixer i utilitzar el signe tipogràfic com una entitat bàsica i el sistema de signes com una unitat composta per aquestes entitats.

Comprendre i utilitzar les possibilitats formals dels signes tipogràfics.

Conèixer, reconèixer i emprar determinades famílies tipogràfiques arquetípiques.

Aprofundir en les capacitats crítiques de l'anàlisi tipogràfic i en la comprensió de les relacions entre la tipografia i el context sociocultural del qual sorgeix i en el qual es modifica.

Desenvolupar les capacitats d'investigació, organització i estructuració teòrica: formular preguntes en relació a la tipografia, desenvolupar un tema i elaborar unes conclusions.

Saber analitzar els elements funcionals del llibre com a missatge i com a producte.

Saber utilitzar els recursos tipogràfics per vehicular i potenciar les inflexions semàntiques d'un discurs relativament complex i extens com és el del llibre (coneixement dels recursos i convencions de l'ortotipografia que són de la incumbència del dissenyador de llibres)

Conèixer la història del llibre com a producte de disseny.

3. Competències que l'estudiant ha d'assolir

3.1. Competències específiques:

CE1 Analitzar els objectes, comunicacions i espais habitables per a detectar-hi problemes de disseny, aportar solucions alternatives i avaluar la viabilitat social, tecnològica i econòmica.

CE2 Avaluar usos i programar funcions orientats a la concepció i formalització de projectes de disseny.

CE6 Demostrar conèixer i utilitzar amb criteris especialitzats l'arquitectura de la lletra i els diferents famílies tipogràfiques dels alfabetos llatins.

CE10 Estructurar i jerarquitzar gràficament la informació verbal.

CE18 Interpretar i valorar críticament productes finals i projectes de disseny tant propis com aliens.

CE16 Demostrar entendre i interpretar de manera pertinent i raonada els textos d'història, teoria i crítica del disseny.

3.2. Competències transversals:

CT3 Demostrar conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.

CT4 Demostrar interès per l'estudi de llengües estrangeres tant per facilitar la comunicació com per accedir a contextos culturals diferents.

CT6 Capacitat per treballar en equip i aptituds per al diàleg amb els diferents agents i disciplines que poden intervenir en el desenvolupament d'un projecte de disseny.

CT8 Capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor.

CT9 Capacitat resolutiva i de presa de decisions.

CT10 Motivació per la qualitat, tant en els plantejaments conceptuals i argumentals, com en la resolució formal i en els detalls de l'acabat final d'un projecte de disseny.

CT15 Valorar i preservar el patrimoni cultural, artístic i paisatgístic.

CT19 Demostrar una disposició afectiva positiva envers els valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

4. Temari

Bloc de contingut 1:

L'evolució del disseny tipogràfic en el segle XX: les tipografies, els seus dissenyadors i el context. Les avantguardes culturals europees relacionades amb l'experimentació tipogràfica: constructivisme, futurisme, Dadà, de Stijl, expressionisme, Bauhaus, tipografia suïssa, posmodernisme. L'evolució i el desenvolupament de les diverses utilitzacions de la tipografia i de les possibilitats tecnològiques: el disseny de noves fonts tipogràfiques.

Bloc de contingut 2:

Anàlisi de les famílies tipogràfiques Garamond, Baskerville, Caslon, Times, Futura, Akzidenz Grotesk, Helvética, Univers, Franklin Gothic, Gill Sans, Frutiger, Meta, Scala, Thesis.

Bloc de contingut 3:

El significat i la legibilitat de les paraules. Les connotacions formals de les lletres. L'organització i la jerarquització de la informació. La composició amb elements tipogràfics. Generació de ritme. Retícules.

Bloc de contingut 4:

La lectura lineal i els seus accidents: microtipografia i ortotipografia. El llibre, màquina auxiliar de l'intel·lecte i producte comercial. Els formats visuals de la informació

Bloc de contingut 5:

Tecnologies del llibre manuscrit: els formats materials. L'art del copista. Tecnologies de la impremta, 1: una artesania industrial. L'art de la impremta. Tecnologies de la impremta, 2: la indústria gràfica. La crisi de l'art de la impremta. La ruptura amb l'art de la impremta i l'aparició del dissenyador de llibres: 'typographers' (món anglosaxó) i 'Buchkünstler' (Alemanya). El reformisme tipogràfic d'entreguerres, un carreró sense sortida. La nova tipografia, etapa revolucionària de la tipografia moderna. La tipografia moderna, clàssica o no. El llibre modern

Presentació i correccions del Projecte Final (16 sessions)

5. Avaluació

L'avaluació serà la nota mitja entre les activitats del curs:

- a) Treballs realitzats al llarg del curs.
- b) Examen escrit.
- c) Treball monogràfic.

6. Bibliografia i recursos

- Baines, P. y Haslam, A. *Tipografía. Función, forma y diseño*. México: Gustavo Gili, 2002.
- Blackwell, L. *La tipografía del siglo veinte*. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
- Bringhurst, R. *The elements of typographic style*. USA: Hartley & Marks Publishers, 1992 – 2002.
- Frutiger, A. *Signos, símbolos, marcas, señales*. Barcelona: Gustavo Gili, 1981.
- Gordon, R. *Making digital type look good*. Thames and Hudson, 2001.
- Jury, D. *Tipos de fuentes. Regreso a las normas tipográficas*. Index Book, 2002.
- Müller-Brockmann, J. *Pioneers of swiss graphic design*. Baden: Lars Müller Publishers, 2001.
- Spencer, H. *Pioneers of modern typography*. Londres: Lund Humphries, 1969 (y reediciones).
- Andel, Jaroslav. *Avant-garde page design (1900-1950)*. Nova York: Delano Greenidge Editions, 2002.
- Bringhurst, Robert. *The elements of typographic style*. Versió 3.1. Point Roberts: Harley & Marks, 2004.
- Córdoba, Patricia. *Modernidad gráfica truncada*. València: Campgràfic, 2008.
- Kinross, Robin. *Modern typography: An essay in critical history*. 2ª edició. Londres: Hyphen Press, 2004.
- Mitchell, Michael; i Susan Wightman. *Book typography: A designer's manual*. Marlborough, Wilts: Libanus Press, 2005.
- Pujol, Josep M.; i Joan Solà. *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'editor i el dissenyador gràfic*. 2ª ed. Barcelona: Columna, 2000.
- Steinberg, Sigfrid H. *Five hundred years of printing*. 2ª ed. revisada per John Trevitt. Londres: British Library; New Castle, Del.: Oak Knoll Press, 1996.

7. Metodologia

a) Enunciat i desenvolupament teòric relacionat amb el treball a realitzar. b) Treball en taller. c) Correccions en grup i individuals.
S'exigeix la realització i aprovat de tots els treballs, l'assistència i participació a classe, el procés d'aprenentatge i el resultat final.

8. Activitats de l'estudiant

A l'aula, amb el professor, l'activitat de l'estudiant consisteix en realitzar exercicis de classe, presentacions i comentaris dels treballs.
Fora d'aula, el treball autònom de l'estudiant es dedicarà a la lectura dels textos recomanats (15 hores), la recerca i desenvolupament dels treballs (15 hores) i a l'estudi de continguts per a l'examen final (15 hores).

